

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НПУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
КАФЕДРА ОРТОПЕДАГОГІКИ, ОРТОПСИХОЛОГІЇ ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ВГО «НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІНВАЛІДІВ «ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ»

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
III Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРТОПЕДАГОГІКИ, ОРТОПСИХОЛОГІЇ
ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЇ»

присвяченої 185-річчю Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
та 100-річчю Факультету спеціальної та інклюзивної освіти

СБОРНИК ТЕЗИСОВ
III Международной научно-практической конференции
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОРТОПЕДАГОГИКИ, ОРТОПСИХОЛОГИИ
И РЕАБИЛИТОЛОГИИ»

посвященной 185-летию Национального педагогического университета имени М. П. Драгоманова
и 100-летию Факультета специального и инклюзивного образования

BOOK OF ABSTRACTS
III International Research and Practical Conference
“TOPICAL PROBLEMS OF ORTHOPEDAGOGY, ORTHOPSYCHOLOGY
AND REHABILITATOLOGY”
to celebrate 185th anniversary of National Pedagogical Dragomanov University
and centenary of the Faculty of Special and Inclusive Education

4-5 жовтня 2019 року
4-5 октября 2019 года
October 4-5, 2019

Запоріжжя, Україна
Запорожье, Украина
Zaporizhzhia, Ukraine

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 4 від 16.10.2019 р.)*

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 3 від 7 листопада 2019 р.)*

Рецензенти:

Топузов О. М., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту педагогіки НАПН України, член-кореспондент НАПН України, віце-президент НАПН України;

Шульженко Д. І., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психокорекційної педагогіки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

За загальною редакцією:

Шевцов А. Г., член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, директор департаменту ліцензування Міністерства освіти і науки України.

Редакційна колегія:

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, професор, ректор комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради;

Заплатинська А. Б., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Павленко А. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої освіти України, професор кафедри соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради;

Хворова Г. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Никоненко Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 4-5 жовтня 2019 р.). За заг. ред. Шевцова А.Г. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2019. 284 с.

Актуальные проблемы ортопедагогик, ортопсихологии и реабилитологии: сборник тезисов III Международной научно-практической конференции (г. Запорожье, 4-5 октября 2019 г.). За общ. ред. Шевцова А.Г. Запорожье : Изд-во Хортицкой национальной академии, 2019. 284 с.

Topical Problems of Orthopedagogy, Orthopsychology and Rehabilitation: Book of Abstracts of the III International Research and Practical Conference held on October 4-5, 2019 in Zaporizhzhia. Research Editor A. Shevtsov. Zaporizhzhia : Publishing House of Khortytisia National Academy, 2019. 284 p.

ISBN 978-966-8157-72-1

Збірник тез містить матеріали, представлені на III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології» 4-5 жовтня 2019 року (місце проведення – комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради). Напрями роботи конференції: новітні технології корекційної навчально-виховної та реабілітаційної роботи з дітьми з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; актуальні проблеми інклюзивного (інтегрованого) навчання дітей та дорослих з порушеннями моторної сфери; зміст підготовки та перепідготовки фахівців у галузі корекційно-реабілітаційної роботи з особами з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; проблеми професійної реабілітації та працевлаштування дорослих з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; фізична реабілітація, ерготерапія та відновне лікування дітей і дорослих з порушеннями функцій опорно-рухового апарату; анімалотерапія в контексті розвитку сучасних методів комплексної реабілітації. Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, викладачам, аспірантам, студентам, які цікавляться інноваційним розвитком системи освіти України, актуальними проблемами ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології.

УДК 37.013.82:159.98:364-78

ISBN 978-966-8157-72-1

© Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
РОЗДІЛ 1. НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОРЕКЦІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ	11
Шевцов Андрій, Черненко Тетяна ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УКРАЇНІ.....	11
Бризгунова Оксана ПРИНЦИПИ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ SMART ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	15
Возчикова Наталія ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В УМОВАХ ЦЕНТРУ РАНЬОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	18
Галієва Ольга МЕТОДИКА ПРОГРЕСИВНОЇ М'ЯЗОВОЇ РЕЛАКСАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ЗНИЖЕННЯ СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	20
Гордієнко Наталія СОЦІОСИСТЕМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРНАТНИХ ОСВІТНЬО- РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ.....	22
Грядун Катерина ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	25
Дергач Маргарита РОЗВИТОК ЕМОЦІОННОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОРА ЗАСОБАМИ ПЛЕЙБЕК- ТЕАТРУ.....	26
Доценко Ольга ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОНТОГЕНЕТИЧНИХ ПЕРЕДУМОВ УНОРМОВАНОГО ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ВІКОМ ВІД 0 ДО 1 РОКУ.....	29
Івашура Наталія СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	31
Калаур Світлана, Сорока Ольга ОРГАНІЗАЦІЯ МЕНЕДЖЕРАМИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗІ СЛАБОЧУЮЧИМИ ДІТЬМИ.....	33
Каптьол О. ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	35
Кетлер-Митницька Тетяна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРНАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	37
Кіріллова Анна AR-ТЕХНОЛОГІЇ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	39
Клочкова Юлія ОСОБЛИВОСТІ ЗАПУСКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	41
Козарик Олександра ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЇ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У СТРУКТУРІ КОРЕКЦІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	42
Коломоєць Наталія ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАЗОВИХ СЕНСОРНИХ (ЗОРОВОГО, СЛУХОВОГО, ТАКТИЛЬНОГО) КАНАЛІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА.....	45
Korneev V., Sokolovskaya I., Tsybal V. DISABILITIES OF CHILDREN'S HEALTH CONDITIONING CHRONIC INFLUENCE OF THE COMPLEX OF POLLUTANTS OF DIFFERENT NATURE.....	47

Кравцова Карина ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КІНЕЗІОТЕЙПУВАННЯ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	49
Круглик Оксана СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВПЛИВУ НА АКТИВІЗАЦІЮ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	51
Кудінова Маргарита МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	52
Лапшина Ірина, Лупінович Світлана АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯ.....	55
Лопатинська Наталія ОСОБЛИВОСТІ МІЖПІВКУЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕНЬ МОТОРНОГО ПРОФІЛЮ.....	59
Македонська Ольга ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ОБРОБКИ СЕНСОРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	63
Мосаєв Юрій ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ГАРДЕНОТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ.....	65
Нечипоренко Валентина СИСТЕМНИЙ РОЗВИТОК ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ АКАДЕМІЇ ЯК ВІДКРИТОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНЬОЇ ІНСТИТУЦІЇ.....	67
Павленко Анатолій МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ БІОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ В ОРТОПЕДАГОГІЦІ І РЕАБІЛІТОЛОГІЇ.....	72
Пазюк Ксенія КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛІКУВАЛЬНО-ФІЗКУЛЬТУРНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	73
Позднякова Олена ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО СУПРОВОДУ КОРЕКЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ.....	75
Рассказова Ольга КНИГИ-СОЦІАЛЬНІ ІСТОРІЇ – НОВІТНІЙ ЗАСІБ ВИХОВНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШЕГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	78
Сасенко Тетяна ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БАЗИ МОВЛЕННЯ У НЕМОВЛЕННЄВИХ ДІТЕЙ.....	80
Сафонов Артем ФОРМУВАННЯ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДЦП.....	82
Сафронова Кристина ПРОБЛЕМИ ШКІЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	85
Сілявіна Юлія ЗМІСТОВНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОТОРНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	86
Соловій Ярослава ТЕМАТИЧНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ.....	90
Тимощук Ірина ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПІСКОВОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ..	92
Торцева Маргарита ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ПРОЯВУ ТА КОРЕКЦІЇ ДИЗАРТРИЧНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	94
Truskovska Zenija, Iljina Tatjana FROM THE EXPERIENCE OF WORKING WITH CHILDREN WITH IMPAIRED MUSCULOSKELETAL SYSTEM FUNCTIONS IN MULTISENSORY EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF SCHOOL - DEVELOPMENT CENTER.....	96
Турубарова Анастасія ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ФУНКЦІЙ ОПОРНО- РУХОВОГО АПАРАТУ.....	99

Андріянова Ольга ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЦЕНТРУ РАНЬОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	101
Бараненкова Дар'я СУЧАСНІ РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ДИТЯЧИЙ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ.....	104
Шульга Стефанія СТИМУЛЯЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ІЗ ДЦП ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ.....	106
Ялова Ольга, Іншина Ірина ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	108
РОЗДІЛ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОГО (ІНТЕГРОВАНОГО) НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ТА ДОРΟΣЛИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОТОРНОЇ СФЕРИ.....	110
Андрєєва Наталія ВЕБІНАР ЯК МЕТОД ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ ТА ДОРΟΣЛИХ З ПОРУШЕННЯМИ МОТОРНОЇ СФЕРИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	110
Андрейченко Дар'я ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ (З ДОСВІДУ РОБОТИ).....	112
Анісімова Людмила ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ДЕФЕКТОЛОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	116
Антонова Марія ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	118
Афузова Ганна ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	120
Бавшина Руслана СПЕЦИФІКА МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДЦП.....	122
Горшкова Галина ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	125
Єрмаков Іван ЖИТТЄТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	127
Заплатинська Анна СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	136
Кіктенко Інна, Іскоростенська Юлія, Онищенко Юлія ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОТОРНОЇ СФЕРИ В СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	139
Клопота Євгеній, Клопота Ольга, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ Я-ОБРАЗУ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	141
Комаренко Ксенія РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	143
Лапа Віра ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРЕНІНГОВОЇ ПСИХОТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	144
Лоцман Ольга ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ДІТЕЙ.....	147
Липинська Тетяна, Петренко Світлана ШЛЯХИ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І РОДИНОЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	149
Маврін Віталій, Хлібець Євген СТАНОВЛЕННЯ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СУБ'ЄКТА ЖИТТЄТВОРЧОСТІ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	151

Міщенко Інна РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	154
Омельянович Ірина, Попів Юлія ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	157
Липинська Тетяна, Петренко Світлана ШЛЯХИ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І РОДИНОЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	158
Руколяньська Наталія ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	161
Сазонов Данило АНАЛІЗ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЖИТТЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ».....	162
Саніна Яна ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ООП У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	163
Сасіна Ірина, Онищенко Ольга МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗІ ЗНИЖЕНИМ ЗОРОМ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ.....	165
Клименко Елена, Смолькина Татьяна ВИДЫ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ПРИ РАБОТЕ С ДЕТЬМИ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ.....	168
Степанець Іван, Яцинік Алла ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ОСІБ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	170
Фараджева Аліна ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ.....	172
Фурман Ольга ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНА БАЗА ОРТОПЕДАГОГІКИ ТА ОРТОПСИХОЛОГІЇ.....	174
Хворова Ганна ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМПЕТЕНТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ В БАТЬКІВ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ.....	176
Шульженко Діна БІНАРНИЙ ПІДХІД В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ.....	179
РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ	181
Афузова Ганна ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	181
Бавольська Оксана АКТУАЛЬНИЙ ДОСВІД МИКОЛАЇВЩИНИ: «SCAFFOLDING». МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ У НАПРЯМІ ІНКЛЮЗИВНОЇ СВІТИ.....	183
Бочелюк Віталій ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ГАЛУЗІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	185
Григоренко Т. В. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПСИХОЛОГІВ (СПЕЦІАЛЬНИХ, КЛІНІЧНИХ) У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.....	187
Ільїна Оксана ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНИХ ЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ У ПІДЛІТКІВ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	189
Ковальчук Жанна ВИЗНАЧАЛЬНІСТЬ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	191

Таким чином, інклюзивне навчання як умова мовленнєвого розвитку дітей молодшого шкільного віку з дизартрією забезпечує виправлення та розвиток порушених чи недорозвинених складових мовленнєвої діяльності, які зумовлюють як засвоєння мовних знань, так і використання їх в актах комунікації, а також упереджує можливі труднощі у навчанні, пов'язані із проявами чи впливом порушень мовлення, недостатнім рівнем розвитку комунікативних навичок та відсутністю позитивної взаємодії з однолітками.

Список використаних джерел

1. Данілавічюте Е. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А Колупаєвої // Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. С 238.
2. Державний стандарт початкової освіти від 21 лютого 2018 р. № 87. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p>.
3. Колупаєва А., Савчук Л. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання Київ : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. С. 274.
4. Колупаєва А., Софій Н., Найда Ю. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Даниленко Л. Київ, 2007. С. 128.
5. Колупаєва А. Основи інклюзивної освіти. / За заг. ред. Колупаєвої А. Київ: Видавнича група «А.С.К.» 2012. С. 308.
6. Лорман Т., Деппелер Дж., Харві Д. Інклюзивна освіта: підтримка різноматття у класі. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2011. С. 296.
7. Піменова К. Інклюзія як форма навчання і виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення *Актуальні питання корекційної освіти*, 2014. Вип. 4. С. 278-288. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2014_4_33.
8. Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення («Корекція мовлення»). Київ, 2016. С. 90.

УДК 81'373.46:376

Ольга Фурман,
канд. філол. наук, м. Запоріжжя, Україна

ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНА БАЗА ОРТОПЕДАГОГІКИ ТА ОРТОПСИХОЛОГІЇ

Стан понятійно-термінологічної бази науки є показником рівня розвитку теорії й практики певної наукової галузі. Поява нових термінів зумовлена якісними зрушеннями в науковій думці, є прикладом міжнаукової комунікації (у разі використання іншомовних термінів, використання даних суміжних дисциплін). Термінологія оперативно реагує на суспільні потреби називати нові поняття.

Мета розвідки – здійснити лінгво-педагогічний опис понятійно-термінологічної системи ортопедагогіки та ортопсихології. Такий аналіз допомагає отримати достовірну мовознавчу інформацію про зміни в термінологічній науковій сфері, виявляє семантичний і функціональний потенціал нових термінів, ступінь їх засвоєння наукою, нормативність. Результати дослідження допоможуть науковим працівникам, студентам повною мірою використовувати мовні ресурси науки, бути логічними й точними у вираженні думки.

Термінологія ортопедагогіки та ортопсихології не стала предметом спеціального дослідження в мовознавчій науці. Здебільшого вона піддавалася аналізу в контексті вивчення медичної термінології (Снежик О. П., Бондар Ю. О., Карабан В. І., Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д., Орешко О., Чередниченко О. І. та інші) та термінів педагогіки (Гончарук Ю., Патлатюк С. Ю. та ін.).

«Оволодіння основами будь-якої професії розпочинається із засвоєння певної суми загальних і професійних знань, а також оволодіння основними способами розв'язання професійних завдань» [1, с. 20], тобто оволодіння мовою професійного спілкування. Володіти такою мовою – вільно

послуговуватися усім багатством лексичних засобів з фаху; дотримуватися граматичних, лексичних, стилістичних, акцентологічних та інших норм професійного спілкування; знати спеціальну термінологію, специфічні найменування відповідної професійної сфери; використовувати усі ці знання на практиці, доречно поєднуючи вербальні й невербальні засоби спілкування [2, с. 18]. Ці аспекти й зумовлюють актуальність обраного дослідження.

Термін «ортопедагогіка» функціонує в сучасному українському дефектологічному понятійно-термінологічному полі для позначення розділу дефектології (спеціальної, корекційної педагогіки) відповідно до нозологічної диференціації. Ортопедагогіка вивчає питання навчання й виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (ОРА). Більш новітніми термінами є «ортодизонтогенез» та «ортопсихологія», що є назвами споріднених дисциплін.

У вищій школі ортопедагогіка – новітня спеціалізація з корекційної педагогіки, яка спрямована на унікальну підготовку та перепідготовку фахівців у сфері корекційного навчання та психолого-педагогічної реабілітації дітей і дорослих із порушеннями опорно-рухового апарату.

Термін за будовою складний (від грец. *Ὀρθός* – прямий; *грец. Παίδαι* – діти; *διδάσκω* – навчати; *αγωγή* – виховання), грецького походження. Зміст терміна містить вказівку на те, що ортопедагогіка є педагогічною наукою про принципи, закономірності, зміст, методи і форми навчання та виховання дітей з порушеннями ОРА. На нашу думку, термін складний для розуміння, оскільки має іншомовне коріння, не прозорий за змістом. Для широкого загалу не доступний, потребує уточнення його змісту за словниками. Можливо, використання іншомовних ресурсів пояснюється тим, що словосполучення «опорно-руховий апарат» трьохкомпонентне, виражене сполученням іменника з прикметниками, а така модель творення не є продуктивною у називанні розділів педагогіки. Описово назва науки може мати такий варіант: «Навчання і виховання дітей із порушеннями опорно-рухового апарату».

Споріднену з ортопедагогікою науку ортопсихологію розглядають як розділ спеціальної психології, який вивчає психічний розвиток осіб з порушеннями функцій ОРА, шляхи та засоби його корекції.

Термінологічний фонд ортопедагогіки та ортопсихології представлений здебільшого міжгалузевими термінами, які використовуються в кількох споріднених або й віддалених галузях. Розвинула наука і вузькоспеціальні терміни, які відображають специфіку галузі (*ортопедичний підхід, ортопедичні принципи, діти з порушеннями функцій ОРА*).

Представлені такі лексико-семантичні групи термінів: «назви частин ОРА» (*хребет, нижні кінцівки*), «назви захворювань систем організму» (*дитячий церебральний параліч, поліомієліт*), «назви психічних процесів» (*психофізичний розвиток, відчуття, сприймання*), «педагогічна термінологія» (*методика Марії Монтессорі, кондуктивна педагогіка Петьо*), «корекційно-реабілітаційні технології» (*зоотерапія, ігротерапія*) тощо. Така широчінь лексичної семантики вимагає засвоєння термінів суміжних дисциплін: анатомії, лікувальної справи, психології, дефектології, педагогіки.

Панівна більшість складових терміносистеми ортопедагогіки представлена морфологічними утвореннями (основоскладання, словоскладання, абреціяція). Поширені композити, утворені на основі словосполучень з різними типами синтаксичного зв'язку: підрядним (*неврозоподібний, кривошия*) та сурядним зв'язком (*корекційно-реабілітаційний, опорно-руховий*). Мають місце аббревіатури (*ДЦП, ОРА*).

Активно наука використовує іншомовні терміни (*реабілітологія, поліморфність, етіопатогенетичний, педіатрія, аміотрофія, ортодизонтогенез*), що, на нашу думку, ускладнює розуміння фахового тексту.

Для термінології ортопедагогіки властиві синонімічні відношення (*опорно-руховий апарат, кістково-м'язова система, локомоторна система, скелетно-м'язова система; ортопедагогіка, корекційна педагогіка, спеціальна педагогіка, лікувальна педагогіка*).

Продуктивних моделей творення термінів-словосполучень в ортопедагогіці можна виділити декілька. Найбільш частотна структура іменник+прикметник (*комплексна реабілітація, психічний розвиток, відновне лікування*), іменник+іменник (*порушення розвитку, вивих стегна, деформація стоп*). Однак найбільш поширені однокомпонентні термінологічні одиниці, виражені іменником (*сколіоз, рахіт, анімалотерапія*).

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що термінологія ортопедагогіки та ортопсихології – відкриті динамічні системи, які перебувають у стадії становлення й потребують

коригування як з боку фахівців, так і з боку мовознавців. На часі ґрунтовні мовознавчі дослідження цих терміносистем та видання термінологічних словників зазначених галузей.

Список використаних джерел:

1. Кретова О. Проблема професійного мовлення соціального працівника у контексті його професіоналізму. *Актуальні проблеми професійної підготовки фахівців соціальної роботи в Україні і за рубежом* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 2003. С. 20–27.

2. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. К. : Алерта, 2013. 525 с.

УДК 159.922.76-056.34:37.018.1

Ганна Хворова,

кандидат педагогічних наук, доцент, докторант,
Інститут соціальної та політичної психології,
м. Київ, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМПЕТЕНТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ В БАТЬКІВ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ

Аутизм – особливий тип функціонування нервової системи, який призводить до дефіциту соціальних функцій (що первинно не обумовлено зниженням інтелекту), неоднорідно впливає на численні системи організму (пізнавальна, комунікативно-мовленнєва, сенсорна, базальні системи (їжа, сон тощо) та вимагає значних та високоспеціалізованих послуг із допомоги в усіх сферах життєдіяльності. У Сполучених Штатах поширеність аутизму збільшилася з 1,25% у 2011-2013 рр. до 2,24% у 2014 р. (Zablotsky B., Black L. I., Maenner M. J., Schieve L. A., & Blumberg S. J., 2015). В Україні фахівці, що працюють із дітьми з аутизмом у державних та приватних установах, спостерігають збільшення їх кількості, але отримати достовірні дані щодо кількості дітей, підлітків та дорослих з аутизмом в Україні не є можливим. Незважаючи на щорічне збільшення кількості людей з аутизмом, проблема виховання дітей з аутизмом в Україні та в світі не отримала достатнього наукового вивчення, зокрема – мало відомо про методи ефективного впливу на рівень компетентності батьків дітей та підлітків з аутизмом та про оптимізацію соціальних комунікацій батьків на мікро- та макрорівні.

Важливим є те, що патерналістський підхід, який досі панує в Україні, вже не відповідає реаліям та вимогам сьогодення – відображається у базисно зверхньому ставленні співробітників закладів, фахівців до батьків (навіть коли батьки старші за віком, вищі за рівнем освіти, мають великий батьківський досвід). У такій моделі стосунків фахівці беруть на себе роль «дорослих», відводячи батькам роль «підлітків», яким весь час розповідають про їхні обов'язки та дають різноманітні доручення. Такий підхід, як правило, є частиною «корпоративного стилю» державних корекційних закладів традиційно ще з радянських часів. Він призводить до конфронтації висококомпетентних батьків із фахівцями закладу, крайнім ступенем якої є повна відмова батьків від взаємодії, в тому числі – утримання від користування послугами державної системи спеціальної освіти, оскільки такі батьки прагнуть бути «дорослими» та брати участь у прийнятті важливих рішень. Зміна такого становища можлива тільки внаслідок повної зміни акцентів у цьому питанні: фахівці та адміністрація закладу має вважати батьків, у першу чергу, не «помічниками, соратниками, виконавцями корекційно-педагогічної роботи» (хоча ці ролі та функції батьків ми не вважаємо несуттєвими) – а «роботодавцями» та «замовниками послуг» усієї системи спеціальної освіти та конкретних фахівців зокрема. У найближчому майбутньому, внаслідок демократичних перетворень у країні, що зараз відбуваються, варто очікувати, що батьки будуть вільно обирати заклади для отримання реабілітаційних та освітніх послуг, і цей батьківський вибір буде впливати на обсяг фінансування закладу, розмір заробітної платні фахівців тощо (варто зазначити що, в недержавних закладах батьки вже фактично і є роботодавцями, думка та бажання яких суттєво впливає на роботу фахівців). Побудова в Україні громадянського суспільства неминує призведе до того, що не